

Raport de diagnoză pe domeniile Arte/ Arhitectură și Urbanism/ Educație fizică și Sport

Proiect finanțat de
UNIUNEA EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII
FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOS DRU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE STRUCTURALE
2007-2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OPORDRU

UNITATEA EXECUTIVĂ PENTRU
FINANȚAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
SUPERIOR ȘI A CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE UNIVERSITARE

Lista autorilor și contributorilor

Autori :

Prof. univ. dr. Gelu Coțceag, rector UNATC

Prof. univ. dr. Dan Dediu, rector UNMB

Contributori :

Domeniul MUZICA:

Prof.univ.dr. Gabriel Banciu, prorector AMGD

Prof. univ. dr. Viorel Munteanu, rector UAGEI

Prof. univ. dr. Adrian Pop, rector AMGD

Ec. Tereza Lazăr, secretar șef (UNMB)

Alina Leonte (UAGEI)

Domeniul ARTE VIZUALE :

Lect.univ.dr. Lisandru Neamțu, secretar IOSUD UNArte

Conf.univ.dr. Adriana Lucaciu, decan (FAD)

Anamaria Bocean (UAD)

Domeniul TEATRU, CINEMATOGRAFIE MEDIA:

Prof. univ. dr. Andras Beres, președinte UATTg

Roxana Mihai (raport UNATC)

Corina Onutu (raport UNATC)

Domeniul ARHITECTURA, URBANISM:

Prof.univ. dr.arh. Hanna Derer, Director IOSUD UAUIM

Domeniul ED.FIZICA SI SPORT:

Prof.univ.dr. Corina Țifrea, prorector ANEFS

Prof.univ.dr. Niculescu Mugur, decan, Facultatea de Ed. Fizica si Sport

FEFSP

Secretar comisie : Dumitrașcu Manuela-Laura

I. Dimensiunea educațională

Referința temporală: 1990-2009

Scurt istoric IOD, IOSUD

Doctoratul în *MUZICĂ* a funcționat în România din anul 1971, la Cluj-Napoca, organizat în cadrul **AMGD**. Din anul 1990 a fost înființat și la București, la **UNMB**, respectiv din 2000 și la Iași, organizat de **UAGEI**. Inițial conceput ca doctorat științific, din anul 2005 doctoratul universitar pe domeniul Muzică se desfășoară pe două coordonate: doctorat științific și doctorat profesional.

Doctoratul în *TEATRU-FILM* la **UNATC** se desfășoară din anul 1991, iar la **UATTg** din 2005, la ambele IOSUD-uri numai ca doctorat științific.

Ciclul doctoral se desfășoară în domeniul *ARTE VIZUALE* în cele patru IOSUD-uri (**UNArte București**- Universitatea Națională de Arte din București, **UA Iași** - Universitatea de Arte „George Enescu” Iași, **UAD Cluj**- Universitatea de Arte și Design Cluj Napoca, **FAD Timișoara** - din cadrul Facultății de Vest Timișoara) în mare parte după aceleași principii organizatorice pe două coordonate: doctorat științific și doctorat profesional.

Doctoratul în *ARHITECTURĂ/ URBANISM* funcționează în cadrul **UAUIM** din 1990, numai ca doctorat științific.

Doctoratul în *EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT* se desfășoară în România din anul 1990, organizat în cadrul **ANEFs** București. Din anul 2000 a fost înființat și la Facultatea de Educație fizică și sport din cadrul Universității din Pitești. Coordonata singulară este reprezentată numai ca doctorat științific.

Coordonatorii de doctorat sunt atestați de C.N.A.T.D.C.U. în baza propunerilor făcute de Senatul universităților, iar doctoranzii sunt admiși - prin concurs - la zi sau fără frecvență, pe locuri finanțate 1. de la buget, 2. cu taxă, 3. cont propriu valutar, 4. cont propriu nevalutar, 5. cont propriu lei și 6. bursieri ai statului român.

1. Organizarea instituțională a studiilor doctorale

1.1. Structuri și forme

Studiile doctorale în domeniile *ARTE/ARHITECTURĂ și URBANISM/ EDUCAȚIE FIZICĂ și SPORT* sunt organizate la nivel de universitate, cu excepția IOSUD FEFS Pitești, care este organizat la nivel de facultate. Formele de organizare sunt la zi (finanțare bugetară și cu taxă) și fără frecvență (cu taxă), pe cele două coordonate: doctorat științific (pentru toate IOSUD-urile) și doctorat profesional (pentru toate IOSUD-urile de MUZICĂ și ARTE VIZUALE).

Încă din primul ciclu de licență, datorită specificității învățământului vocațional, relația dintre profesor și student este de 1-la-1. Deși grupele de studenți sunt organizate cu componente diferite (de la 14-15 studenți în specializările artelor colective, la 1-4 studenți în specializările artelor individuale), totuși procesul pedagogic se desfășoară în relația directă dintre profesor și student. Dobândirea conceptelor, principiilor și competențelor de bază în specializările domeniilor puse în discuție sunt obiectivele prioritare ale primului ciclu. În ciclul al doilea (master) numărul studenților devine mai mic, iar relația de interdependență dintre mentor și discipol se amplifică și se diversifică. Aprofundarea legilor care guvernează mecanismele creației, șlefuirea mijloacelor de expresie, obținerea performenței creative și sportive sunt principalele țeluri ale masteratului. Pentru ciclul al treilea (doctorat), îndrumarea *individuală* reprezintă modalitatea specifică, adoptată în desfășurarea doctoratului. Aprofundarea domeniului, descoperirea unor noi tehnici, studiul intensiv al pedagogiei domeniului, cercetarea prin creație a teritoriilor necunoscute din domeniile respective se realizează în mod fundamental de raportul 1-la-1, reflectată în relația îndrumător-doctorand, în care rolul îndrumătorului se poate defini pe două coordonate: ca *mentor*, în cadrul doctoratului științific și ca *antrenor – coach* – în cadrul celui profesional.

Desigur, nu sunt excluse forme de asociere în cercetarea / creația artistică presupusă de activitatea necesară pentru elaborarea tezei de doctorat sau a proiectului artistic, acest lucru reieșind cu necesitate din specificul domeniului. De altfel, și în organizarea doctoratului științific din aceste domenii pot exista grupuri focalizate pe o temă comună de cercetare. Ultimile modificări legislative au creat un cadru mai aplicat în favoarea constituirii ciclului trei ca un veritabil ciclu de învățământ, dar

implementarea metodologiilor este deocamdată superficială, iar scopul nu pare a fi deocamdată atins. Din această perspectivă, comunicările interdisciplinare au caracter *informal și circumstanțial*, în funcție de conținutul tematicilor de cercetare abordate. În situația artelor colective, este obligatorie o astfel de formulă, care ar presupune concentrarea mai multor idei, viziuni și energii în realizarea scopului propus. În cazul UAUIM și UATTg comunicarea interdisciplinară este rodul unui parteneriat în cotutelă, iar rezultatele par a fi pozitive.

Fluctuațiile legislative au determinat fluiditatea atât a *structurilor*, cât și a *formelor doctorale*. Astfel, formele de organizare la zi și f.f. și-au vădit avantajele și dezavantajele, mai ales la nivelul conținutului. Astfel, programul de pregătire universitară avansată este deocamdată un hibrid, datorită neclarității scopului, a inconsistenței planurilor de învățământ și a ambiguității relației dintre conducătorul de doctorat și doctorand (așa cum reiese din prevederile legale). Programul de cercetare este practic structurat la fel ca în faza anterioară, doar că s-a micșorat ca durată. De aceea, avem probleme cu finalizarea tezelor, doctoranzii invocând, pe bună dreptate, un timp de lucru insuficient. Se consideră, deopotrivă de către conducători și de către doctoranzi, că perioada de 3 ani este insuficientă pentru realizarea unei performanțe de vârf în domeniu.

În ceea ce privește prevederea legală potrivit căreia în domeniile Arte / Educație Fizică și Sport se poate organiza, pe lângă doctoratul *științific* și doctorat *profesional*, este important de subliniat faptul că funcționarea binomului practică/teorie în domeniul *Arte* are ca numitor comun descoperirea unei forme adecvate de evaluare a excelenței în artă. Astfel, concluzia majoră este că aceste două forme sunt complementare în cadrul aceluiași demers și nu exclusive.

Doctoratul *științific* se bazează pe cercetare și creație științifică avansată, contribuind la dezvoltarea de cunoștințe, competențe și abilități cognitive. Doctoratul *profesional* se bazează pe creație/analiză științifică a propriei performanțe profesionale artistice, realizată cel puțin pentru nivel național, contribuind astfel la dezvoltarea de cunoștințe, competențe și abilități profesionale.

Încercările de a găsi o formulă exactă de a stabili standarde științifice în artă se lovesc în continuu de rezistența conținutului artistic și de relativitatea axiologică a domeniului, dependent de timp și spațiu, istorie, societate, gust, educație, etc. Cu toate acestea, practica și teoria artistică reflectă cu acuitate problematica specifică

generală: pe de o parte avem creația, pe de alta discursul despre aceasta. În acest sens, modelul pe care-l propunem pentru înțelegerea necesității celor două tipuri de doctorat se bazează pe ideea *accentuării* diferite a binomului practică/teorie. Astfel, doctoratul profesional pune accent pe practică, neeludând discursul despre aceasta, în timp ce doctoratul științific evidențiază teoria, luând ca suport indispensabil practica artistică. În susținerea ponderii doctoratului profesional în raport cu cel științific, trebuie să ținem cont și de raportul între disciplinele practice și cele teoretice din planurile de învățământ ale ciclului I și II. Procentual, ele pot lua următoarea înfățișare:

	Practică	Teorie
Doctorat profesional	75 %	25 %
Doctorat științific	25 %	75 %

Considerăm absolut necesar ca doctoratul profesional să se organizeze și în IOSUD-urile care încă nu l-au adoptat (UNATC, UAATg, ANEFS, FEFSP) .

1.2. Recrutare, acces, admitere

Proveniența doctoranzilor este diversă, cuprinzând instituții superioare de învățământ, de spectacole, mass-media. „Procedurile de recrutare” sunt de fapt „proceduri de ospitalitate” și diferă de la caz la caz, ele fiind influențate mai ales de calitatea ofertei doctorale (îndrumători, bază materială, proiecte, etc). În acest sens, sintagma „proceduri de recrutare” trebuie amendată corespunzător, dat fiind faptul că nu IOSUD „recrutează” doctoranzi, ci aceștia se orientează prin propria voință către un anume IOSUD. Iar raportul dintre candidați și admiși este, deocamdată, echilibrat.

Precedată de un test de competență lingvistică pentru o limbă de circulație internațională, admiterea la doctorat pe domeniile *ARTE/ARHITECTURĂ și URBANISM/EDUCAȚIE FIZICĂ și SPORT* se face pe bază de concurs, în limita locurilor disponibile, și constă într-un colocviu sau/și lucrare scrisă pe teme de specialitate. În cadrul doctoratului profesional, examenul de admitere constă și în probe practice de specialitate.

Din varii motive, numărul doctoranzilor care ajung să-și susțină teza este fluctuant de la o universitate la alta. Din 1990 până în 2009 procentul general de promovare se plasează în jurul valorii de 80-90 %, el fiind o rezultată a coroborării

procentului doctoratului la zi cu cel de la fără frecvență. În ceea ce privește intervalul de timp oct. 2005 – ian. 2009, procentul obținut nu este relevant, dat fiind faptul că prima serie de doctoranzi ai structurii ce prevede școala doctorală încă nu și-a încheiat stagiul.

Din anul 2005 (conform Legii Nr.288/2004), doctoranzii sunt considerați studenți. După caz, ei pot avea statut de asistent de cercetare, cercetător sau cadru didactic.

Am încercat o estimare a numărului aproximativ de teze de doctorat susținute, din 1990 până în 2009, pe domenii. Dăm mai jos un tabel estimativ al numărului de teze de doctorat susținute și confirmate de către MECI:

Domeniul	Teze susținute
Muzică	423 (sunt incluse aici și tezele susținute între 1971 și 1989, la Cluj)
Teatru/Film	280
Arhitectură	169
Arte vizuale	127
Sport	82

1.3. Durata medie a studiilor de la admitere la obținerea titlului de doctor. Evaluări ale duratei la zi și ff.

Pentru doctoratul la zi durata medie este de 5 ani, iar la fără frecvență media este de 6 ani. După 2005 se profilează ca necesară o durată optimă medie de minimum 4 ani.

1.4. Organizarea activităților din perioada studiilor doctorale

Programul de pregătire al doctorandului cuprinde un număr de minim 3 examene și 3 referate. Din anul 2005, studiile doctorale se desfășoară în două etape: Programul de pregătire universitară avansată și Programul de cercetare științifică. **Iată un tabel cu numărul de semestre alocat fiecărei etape doctorale:**

	Pr.de preg. avansată	Pr. de cercet. științ.
Muzică, Teatru/Film, Arte vizuale	2 semestre	4 semestre
Arhitectură	3 semestre	5 semestre
Sport	3 semestre	3 semestre

Disciplinele doctorale reprezintă fie zone noi de specializare în domeniu, fie constituie o reluare la un nivel superior a conținutului disciplinelor de la licență și master.

Sucesiunea stadiilor studiilor doctorale este următoarea:

1. pregătirea pentru admitere: 1-3 ani, după caz (în medie)
2. cursurile *Programului de pregătire universitară avansată* (2 sau 3 semestre)
3. *Programul de cercetare științifică*: redactarea tezei (3, 4 sau 5 semestre, a se vedea tabelul de mai sus)
4. susținerea tezei - în max. 3 ani de la încheierea stagiului doctoral (cf. Legea 288/2004)

Programului de pregătire universitară avansată cuprinde cursuri și seminarii specifice, comune celor două forme doctorale – științific și profesional. ***Programul de cercetare științifică*** implică redactarea și susținerea a 3 referate (echivalate în cadrul doctoratului profesional cu 3 probe practico-teoretice: concerte, compoziții, expoziții, spectacole, însoțite de un suport scris în care se comentează produsul creației artistice). Pe lângă aceste activități obligatorii, unii dintre doctoranzi sunt angrenați în activitatea didactică, în tutoriate anuale, în organizarea evenimentelor academice, precum conferințe, concerte, spectacole, simpozioane, festivaluri, experimente artistice.

Pentru domeniul Arhitectură, urbanism, ***Programul de pregătire universitară avansată*** e format din cursuri (cu sau fără seminarii), colocviul doctoranzilor și participarea la manifestări științifice (workshop-uri, simpozioane etc.); după absolvirea acesteia, *pentru fiecare semestru* rămas pînă la expirarea celor 4 ani, creditele aferente se acordă în baza unui referat dedicat tezei de doctorat. Echivalările posibile sunt prevăzute în regulamentul de profil.

1.5. Conducerea/coordonarea/supervizarea doctoratului

Selecția conducătorilor de doctorat cu statut academic de profesor doctor ar trebui să se realizeze după criterii riguroase de:

1. performanță profesională și managerială
2. rezultatele obținute în domeniul cercetării științifice/creației artistice

3. prestigiul național și internațional

4. relevanța activității de editare/tipărire/inscripționare

Numărul conducătorilor de doctorat din România pe domeniul Muzică este de 40, pe Teatru/Film de 20, pe Arhitectură de 24, pe Arte Vizuale de 33, iar pe Sport de 20.

Conducătorii de doctorat desfășoară atât activități de *predare*, în calitate de titulari ai unor cursuri de specialitate stabilite prin planul de învățământ al studiilor doctorale, cât și activități de *îndrumare* propriu-zisă, coordonare, monitorizare, evaluare. Aceste activități sunt ratificate prin decizii și documente specifice ale IOSUD, potrivit reglementărilor legale în vigoare. Parcurgând lista tezelor de doctorat produse până acum, se poate constata că, în unele cazuri, teza nu este compatibilă cu domeniul de cercetare al conducătorului de doctorat. În acest sens, îndrumătorul a avut mai degrabă un rol de supervisor al tezei, decât unul de partener al doctorandului în procesul de cercetare sau creație. Aceste situații anormale au avut și o componentă obiectivă, deoarece introducerea doctoratului profesional a presupus o întărire a lotului de conducători de doctorat cu specialiști din subdomeniile oferite de IOSUD-urilor, iar procesul de obținere al titlului de conducător de doctorat pentru domeniile în discuție este dificil datorită formelor hibride de echivalare a cercetării cu creația. Pe de altă parte, conducătorii de doctorat științific și-au asumat, uneori, îndrumarea pe teritorii care nu le-au fost foarte familiare. Un exemplu este domeniul Teatru, unde artele individuale (Arta actorului, Arta regizorului, Arta scenografului) ce compun arta colectivă a Teatrului cer specializări distincte și, evident, rute diferite de creație.

Strategiile de îndrumare a doctoranzilor cunosc o adecvare permanentă la nivelul inițial de pregătire al doctoranzilor, foarte diferiți ca personalitate, educație și mediu social de proveniență. Totodată, se ține cont de diversitatea specializărilor și a competențelor acestora, stipulate prin diplomele de licență și masterat, care pot proveni din domenii diferite, din țări diferite, ceea ce impune și diferențe de abordare a sistemului de studiu. Cu atât mai mult este nevoie de competențe precise din partea conducătorilor de doctorat.

Ca în orice formă de învățământ, cel mai important factor pentru asigurarea calității este calitatea formatorilor. În cazul de față, calitatea conducătorului de doctorat este o condiție esențială pentru succesul acestei forme de învățământ. S-a constatat că nu întotdeauna au fost respectate cu strictețe prevederile regulamentelor de funcționare ale IOSUD-urilor. Unul din punctele slabe ale organizării doctoratului în

domeniile care fac obiectul analizei de față, este inconsistența unor norme reale pentru asigurarea unei ștachete ridicate a conducătorilor de doctorat, și pe plan deontologic și pe plan științific. De altfel, evaluarea periodică externă a IOSUD-urilor, care conform HG nr. 567/2005, completat cu OMEC nr.4491/2005, ar fi trebuit efectuată până la 1 mai 2007, nu s-a produs din cauza imposibilității MECT-ului de a organiza și elabora metodologia necesară, iar evaluările interne nu s-au efectuat decât în mică măsură. Chiar acolo unde s-au realizat, procedura a fost formală. Ar trebui urgent determinată (dacă este nevoie, chiar și prin noi măsuri legislative) evaluarea internă și externă a IOSUD-urilor, implicit și cea a conducătorilor de doctorat. În cazul conducătorului de doctorat profesional, notorietatea ca personalitate artistică în domeniul de competență, autoritatea ca profesor universitar în spațiul academic, precum și calitatea de mentor sunt condiții obligatorii. Aceste condiții obligatorii trebuie cu strictețe aplicate și în cazul dobândirii calității de conducător de doctorat și în cazul evaluării periodice.

Doctoratul se desfășoară în baza unui contract de studii doctorale încheiat între doctorand, conducător de doctorat și IOSUD, în care sunt prevăzute drepturile și obligațiile fiecărei părți implicate. Relațiile dintre doctorand, conducătorul de doctorat și IOSUD sunt reglementate printr-un regulament al studiilor doctorale elaborat de IOSUD în conformitate cu legislația în vigoare.

Conducătorii de doctorat comunică la nivel instituțional și inter-instituțional prin contacte individuale ce se stabilesc în cadrul și/sau între IOSUD, prin participarea la diferite forme de evaluare, în comisii de susținere a tezelor de doctorat, în calitate de membri ai comisiei ministeriale de evaluare a tezelor de doctorat etc. Aceștia colaborează în cadrul organizării unor manifestări științifice și artistice de anvergură națională și internațională, în cadrul cărora au posibilitatea să cunoască rezultatele concrete ale doctoranzilor pe care îi îndrumă și pe care îi angrenează în astfel de proiecte.

În ceea ce privește doctoratul în cotelă națională și/sau internațională este încă la început. Există câteva cazuri izolate pe domenii: pe MUZICĂ la UNMB (2 doctorate în cotelă națională – UNMB/UB – și un doctorat în cotelă internațională – UNMB/University of Huddersfield, Anglia), pe ARHITECTURĂ/ URBANISM (cu UB), cu ARTE VIZUALE (Universitatea *Jean Monet* din Saint Etienne) și cu TEATRU/ FILM (la UATTg, cu Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj).

1.6. Evaluarea doctorandului

Procesul de îndrumare este continuu, iar evaluarea doctoranzilor se realizează periodic, prin sistemul de examene și referate, cărora li se adaugă evaluările specifice. Este folosit sistemul de evaluare parțială și finală cu o comisie compusa din profesioniști in domeniu. În investigarea întreprinsă, teza de doctorat trebuie să conțină un important coeficient de noutate în abordarea, tratarea și dezvoltarea temei alese, fiind originală, dar și contributivă sub aspectul unui aport de marcă la creația artistică a domeniului și la literatura de specialitate.

Evaluarea se face pe parcursul fiecărui semestru prin examene și referate. Examenele se apreciază cu note de la 1 la 10, nota minimă de promovare fiind 7 (MUZICĂ) sau 8 (SPORT). Pentru promovarea în programul de cercetare științifică doctorandul trebuie să susțină și să promoveze un *Proiect de cercetare științifică*. Proiectul de cercetare științifică, precum și referatele/rapoartele se apreciază cu calificative: *nesatisfăcător, satisfăcător, bine și foarte bine*.

Programul de cercetare științifică este diferit la doctoratul profesional față de cel științific. Iată un model de evaluare pe domeniul MUZICĂ:

- Pentru doctoratul profesional:

a. direcția *interpretare muzicală* - prezentarea a minim 3 (trei) recitaluri sau înregistrări audio / video - de cel puțin 20 (douăzeci) min., însoțite de un argument teoretic scris de minim 15 (cincisprezece) pagini.

b. direcția *compoziție muzicală* - prezentarea a 3 (trei) lucrări susținute în concert sau înregistrate audio / video, însoțite de un argument teoretic scris de minim 15 (cincisprezece) pagini.

- Pentru doctoratul științific - prezentarea a 3 (trei) rapoarte (referate) de cercetare muzicologică de minim 30 (treizeci) pagini.

În vederea evaluării tezei se propune o comisie formată din 5 membri (3 referenți, din care cel puțin 2 din afara universității, președintele comisiei și conducătorul de doctorat), aprobată de Senat. Referenții oficiali au titlul de doctor și funcția didactică de cel puțin conferențiar universitar sau de cercetător științific principal gradul I. Teza este trimisă spre evaluare comisiei de doctorat. În cazul în care

unul sau mai mulți referenți apreciază în mod justificat că teza este nesatisfăcătoare, aceasta va trebui refăcută. Teza se depune cu acordul scris al conducătorului de doctorat și al referenților implicați și se susține în ședință publică în fața comisiei de doctorat. Data și locul susținerii se afișează la sediul IOSUD, cu cel puțin 15 zile înainte de data susținerii. Susținerea poate avea loc și în prezența a 4 din cei 5 membri ai comisiei, dar cu participarea obligatorie a președintelui și conducătorului de doctorat. Susținerea publică a tezei de doctorat se constituie într-o dezbatere științifică și profesională la care participă doctorandul, membrii comisiei de doctorat și specialiștii aflați în sală. Pe baza susținerii publice a tezei de doctorat comisia evaluează și deliberează asupra calificativului pe care urmează să-l atribuie tezei de doctorat: bine, foarte bine, satisfăcător. Dacă obține calificativul satisfăcător, teza de doctorat va fi refăcută și va avea loc o nouă susținere publică a sa, cu respectarea elementelor de conținut recomandate de comisia de doctorat. În cazul obținerii calificativelor foarte bine sau bine teza de doctorat, împreună cu dosarul doctorandului, se înaintează spre atestare CNADTCU. Conferirea titlului de doctor se face prin ordin al MECT la propunerea CNADTCU.

Diplomele conferite pentru cele două tipuri de doctorat sunt echivalente din punct de vedere al drepturilor obținute de către absolvenții studiilor de doctorat.

Principalii responsabili pentru asigurarea respectării normelor deontologice sunt IOSUD, conducătorul de doctorat și doctorandul (conform H.G.Nr.567/2005, art.6). Odată cu depunerea tezei de doctorat, doctorandul depune și o declarație pe propria răspundere privind autenticitatea tezei de doctorat și semnalarea corespunzătoare în bibliografie a textelor folosite. Pentru preîntâmpinarea oricăror abateri de la normele deontologice este recomandabilă cooptarea în comisiile de evaluare a tezelor de doctorat a specialiștilor cu competențe punctuale în disciplina abordată de doctorand, cei care posedă informația bibliografică la zi și viziunea completă asupra tuturor realizărilor în sub-domeniul respectiv.

Tematica tezelor de doctorat se stabilește de către conducătorul de doctorat împreună cu doctorandul și este corelată cu programul de cercetare științifică al universității. În cazul doctoratului profesional, IOSUD-ul propune un set de teme de creație artistică și implicit de cercetare. Pentru doctoratului profesional *de consacrare* subiectul analizei științifice este propria operă recunoscută cel puțin la nivel național. În cazul doctoratului profesional, realizat în cadrul noului sistem al studiilor doctorale,

deoarece absolventul de master nu are timp să realizeze o astfel de operă, poate alege din temele propuse pe cea asupra căreia să opereze cercetarea practică și teoretică. Ea este aprobată de conducerea I.O.S.U.D., iar evaluarea și controlul calității intră în atribuțiile conducătorului de doctorat și a comisiei de asigurare a calității din IOSUD, coordonată de membrul Biroului Senatului, care este responsabil cu asigurarea calității.

Criteriile de evaluare a tezelor de doctorat sunt omogene și compatibile la nivelul fiecărei forme de doctorat: **doctoratul științific** se bazează pe cercetare și creație științifică avansată, contribuind la dezvoltarea de cunoștințe, competențe și abilități cognitive ; **doctoratul profesional** se bazează pe analiză științifică a propriei performanțe profesionale artistice realizată cel puțin pentru un nivel național sau pe cercetare prin creație, pe o temă majoră a domeniului, contribuind astfel la dezvoltarea de cunoștințe, competențe, abilități profesionale. În cazul doctoratului profesional – pentru domeniile Muzică și Arte vizuale - teza de doctorat este însoțită de o partitură plus o înregistrare a lucrării ample realizate, sau o înregistrare a unui concert/recital live/ spectacol, respectiv o expoziție sau un eveniment de artă vizuală prezentat audio/video.

Formatul tezei de doctorat face obiectul unor standarde cuprinse în regulamente, metodologii sau chiar cursuri speciale susținute în universități. El conține reguli similare de redactare; exemple muzicale, grafice, imagini, anexe, note de subsol, referințe încrucișate, index de nume; bibliografie română și străină, formatată în sistem european și american; conținut original; relevanța temei de cercetare; tehnica argumentației, structură clară; concluzii bine sintetizate. În cazul doctoratului profesional sunt necesare și alte tipuri de suporturi, precum CD sau DVD, pe care sunt înregistrate concerte, recitaluri, spectacole ori compoziții (format audio sau audio-video), evenimente, expoziții, imagini de arhivă, alte materiale cu relevanță pentru cercetarea doctorală.

Punctele slabe pot fi semnalate prin lipsa de rigoare în respectarea termenelor de predare ale referatelor, precum și o mult prea îngăduitoare atitudine din partea conducătorilor de doctorat în ceea ce privește depășirea cu succes a fazelor premergătoare elaborării tezei. Acordarea prelungirilor a devenit o regulă, în loc să fie o excepție și, în mod paradoxal, aceste practici, în loc să diminueze numărul celor care abandonează doctoratul, l-au mărit. Și în acest domeniu exigența este deseori interpretată ca fiind lipsă de înțelegere. De asemenea, evaluarea finală a tezei este de

cele mai multe ori responsabilitatea exclusivă a îndrumătorului, care operează cu criterii mult prea personale, comisia având un rol semnificativ doar atunci când formulează aprecieri pozitive. Din aceste motive, calitatea, dar mai ales originalitatea tezelor, este direct proporțională cu nivelul științific și profesional al conducătorului și cu exigența evaluării pe parcursul ciclului doctoral. De cele mai multe ori lipsa de preocupare a conducătorului de doctorat pentru păstrarea nivelului ridicat de potențialitate în domeniul creației și cercetării, pentru pregătirea continuă și pentru interesul neobosit pentru originalitate și performanță se reflectă în rezultatele doctorandului.

2. Articularea doctoratului (ciclul al treilea de studii universitare) cu licența și masteratul

2.1 Masterul ca un ciclu pre-doctoral

Masteratul constituie etapa mediană a pregătirii 3-2-3, cf. Bologna. Până acum, masteratul a fost conceput ca o continuare logică a cursurilor de licență, și nu ca ciclu pre-doctoral. Pentru învățământul vocațional artistic, este absolut necesar ca masteratul să conțină programe pentru aprofundarea specializării. Dacă în primul ciclu (licență) se pun bazele competențelor profesionale, în ciclul al doilea (master) se pune accent pe creativitate și studiul mecanismelor ei. Faptul că pentru ciclul al treilea masteratul a devenit obligatoriu, indică o posibilă dublă abordare; poate fi văzut din ambele perspective, atât ca ciclu post-licență, cât și ca ciclu pre-doctoral.

2.2 Doctoratul continuat cu programe post-doctorale

Nu există deocamdată o strategie de continuare a doctoratului, prin programe post-doctorale. Se pot și trebuie organizate acest tip de programe pentru perfecționarea continuă a specialiștilor în domeniile Arte, Arhitectură și urbanism și Educație fizică și sport.

2.3 Profilul calificării de doctor în științe – prin raportare la Cadrul Național al Calificărilor

Profilul calificării de *Doctor în Arte/Arhitectură și Urbanism/Ed.Fizică și Sport* conferă un statut profesional net superior în raport cu cel al calificării prin studii de licență și master. Dincolo de unele elemente-liant, care asigură în mod natural continuitatea între cele trei cicluri, diferențele se stabilesc la nivelul calitativ al *intensității cunoașterii*, studiile doctorale având atât obiective precise de atingere a performanței și excelenței profesionale, cât și metode de cercetare de mare rezoluție artistică și științifică.

2.4. Doctorat științific versus doctorat profesional

Nu vedem o antinomie conceptuală sau o relație pragmatic-antagonică între *doctoratul științific* și cel *profesional*, ci dimpotrivă, una de complementaritate. În rest, vezi răspunsul de la 1.1.

2.5. Rolul doctoratului în profesiile liberale

Exercitarea unei profesii liberale în afara mediului academic, precum și a mediului de cercetare, nu are de ce să fie determinată de titlul de doctor. În mod excepțional, se fac angajări în domeniul artistic, pe bază de contract de muncă sau contract de drept de autor, fără diplomă de licență, master sau doctor, în proiecte private sau chiar în diferite instituții de spectacole bugetare. Aici, angajatorul are propria sa poziție, dată de necesitatea specifică instituției, precum și de valoarea angajatului, care, uneori, nu depinde de calitatea și cantitatea studiilor.

3. Poziția studiilor doctorale în universitate

3.1. Politici instituționale în domeniul studiilor doctorale

Pledăm și acționăm pentru păstrarea nivelului academic înalt al studiilor doctorale, care transcende statisticile asupra eficienței, duratei și ponderii sau criteriilor

de obligativitate. Doctoranzii în domeniile artistice sunt angrenați în *programe științifice și artistice* cu deschidere națională și internațională. În acest sens, pot fi menționate simpozioanele și sesiunile de comunicări științifice de nivel academic, recitalurile, concertele, expozițiile, festivalurile, work-shopurile și spectacolele realizate în cadru instituțional și inter-instituțional, granturile de cercetare sau alte proiecte finanțate de CNCSIS, AFCN, Promocult, sau ICR.

3.2. Locul studiilor doctorale în universitate comparativ cu studiile de licență și studiile masterale;

Fiecare ciclu de studii este delimitat de celelalte prin proceduri distincte de admitere și de absolvire. Obținerea diplomei de doctor atestă faptul că titularul acesteia a dobândit cunoștințe și competențe generale și de specialitate avansate, precum și abilități cognitive de mare rezoluție științifică.

Din punct de vedere administrativ, IOSUD-urile sunt departamente cu un grad mai mare sau mai mic de autonomie (în privința administrării bugetului), cu un rang mai mare sau mai mic în structura instituției de învățământ superior (de la IOSUD-uri la nivel de facultate – ex: FEFS, la nivel de universitate - restul IOSUD-urilor). Pentru asigurarea unui statut egal al studiilor doctorale cu celelalte cicluri de învățământ, ar trebui mai precis legiferat locul studiilor doctorale într-o instituție de învățământ superior, comparativ cu primele două cicluri: Ex: ciclul de licență - organizat de facultăți, ciclul de masterat - de departamente și ciclul doctoral - de IOSUD-uri (departamente cu rang de facultăți).

3.3. Reglementari instituționale privind locul studiilor doctorale

În prezent, locul studiilor doctorale este reglementat instituțional prin Carta universitară și Regulamentul de funcționare și organizare a studiilor doctorale. Fiecare din IOSUD-urile domeniilor în discuție are o permanentă preocupare pentru ca studiile doctorale să-și câștige locul cuvenit și din punctele de vedere ale calității învățământului și infrastructurii. Se fac eforturi pentru ca studiile doctorale să se desfășoare într-un spațiu propriu, pentru ca planurile de învățământ și statele de

funcțiuni să devină autonome, gestionate în cadrul unor departamente de sine stătătoare. Există însă și alte variante, articulate în funcție de specificul domeniului de doctorat.

3.4. Proceduri instituționale de asigurare a calității studiilor doctorale la nivelul IOSUD;

Reglementările și procedurile instituționale de asigurare a calității studiilor doctorale sunt stipulate în regulamente, planuri de învățământ, programe analitice, programe ale manifestărilor științifice și artistice, materiale informative *on line* etc. Comisiile senatoriale pentru asigurarea calității, pentru oferta educațională și consiliile științifice ale IOSUD-urilor sunt principalii garanți instituționali ai calității studiilor doctorale. Conform H.G.567/2005 art.6, principalii responsabili de calitatea doctoratului sunt IOSUD, conducătorul de doctorat și doctorandul.

4.Finanțarea studiilor doctorale în cadrul IOSUD

4.1.Surse de finanțare și ponderi ale acestora

Există diferite forme de finanțare a studiilor doctorale: 1. finanțare de la bugetul de stat (doctoranzi înmatriculați conf.H.G.Nr.37/1999, doctorat în lichidare) și doctoranzi la zi (conf.H.G.Nr.567/2005); 2. doctoranzi pe locuri cu taxă; 3. bursieri ai statului român; 4. cont propriu valutar; 5. cont propriu nevalutar. Ponderea doctoranzilor finanțați de la buget în raport cu doctoranzi cu taxă diferă de la o universitate la alta, iar valoarea procentului este determinată de numărul doctoranzilor cu taxă.

4.2. Burse, granturi, salarii pentru doctoranzi și cercetători post-doctorali

Moduri de remunerație a calității doctoranzilor: 1. bursieri ai statului român; 2. granturi CNCSIS; 3. salarii (posturi didactice – bază sau plata cu ora, posturi didactice-auxiliare – bază sau cumul, cercetători – bază sau cumul) .

5. Internaționalizarea studiilor doctorale

5.1 Mobilități ale doctoranzilor și conducătorilor de doctorate (exemple)

Sunt foarte puține exemple :

- Se înregistrează la UNMB mobilități CEEPUS și ERASMUS ale doctoranzilor: Doctorand Ioana Marghita – CEEPUS, 01.10 – 30.12.2008 – Universitatea de Muzică și Teatru din Graz, doctorand Florinela Popa – ERASMUS, 2007 - Institutul de Muzicologie Leipzig.
- La UAUIM - 2 doctoranzi beneficiază de burse specifice din cadrul programului ERASMUS.

5.2. Parteneriate cu universități din Europa și alte regiuni

Tot atât de puține cazuri:

- La UNMB există două cazuri de parteneriate pe specificul studiilor doctorale: Livia Teodorescu-Ciocănea, Anglia, Universitatea din Huddersfield și Florinela Popa, Institutul de Muzicologie Leipzig.
- La UAUIM sunt în curs de testare – prin intermediul unui proiect internațional dedicat școlilor doctorale în arhitectură și urbanism (anul universitar 2008-2009 fiind primul de desfășurare) și în curs de pregătire, dat fiind că în anul universitar 2009-2010 10 doctoranzi vor beneficia de burse pentru stagii de cercetare în străinătate.
- La UNArte din București există parteneriate încheiate cu Universitatea Jean Monet Saint Etienne de conducere în cotutelă, precum și conducerea unor doctorate în arte vizuale din Germania, Bulgaria, Republica Moldova (Prof. Mihai Mănescu)

5.3. Integrarea curriculumului la nivel internațional prin organizarea lui congruentă cu cea a Școlilor doctorale similare la nivel internațional;

Integrarea internațională a curriculum-ului este asigurată de toate universitățile în ceea ce privește doctoratul științific. Doctoratul profesional este la în fază de pionierat și la nivel internațional. Credem că soluțiile oferite de IOSUD-urile românești,

care organizează doctorat profesional, pot constitui un model doctoral demn de luat în seamă și la nivel internațional.

5.4. Limba de scriere a tezei și prezența evaluatorilor străini în comisii

Tezele se redactează în limba română – cu rezumate într-o limbă de circulație internațională, maghiară (UATTg.), sau într-o limbă de circulație internațională (cazuri în UNMB și AMGD), dar în acest ultim caz redactarea rezumatelor se face obligatoriu în limba română. Evaluatori străini în comisia de susținere a tezei de doctorat s-au înregistrat la UNMB (Margret Lucy Wilkins, Anglia; Helmut Loos, Germania).

5.5. Recunoașterea doctoratului obținut în străinătate

Echivalarea actelor de studii se face la MECI, Direcția Centrul de Echivalare și Recunoaștere a Diplomelor.

5.6. Doctorate în co-tutelă internațională

S-a înregistrat un singur caz în co-tutelă internațională, la UNMB: Livia Teodorescu-Ciocănea, UNMB în co-tutelă cu Universitatea din Huddersfield din Anglia.

II. Dimensiunea de cercetare (creație artistică)

1. Activități de cercetare/creație artistică pe parcursul studiilor doctorale

1.1. Motivarea doctoranzilor pentru elaborarea unei munci de cercetare/creație pe parcursul studiilor doctorale și pentru implicarea ulterioară într-o carieră de cercetare;

1. Punct de vedere instituțional: Motivarea doctoranzilor se face prin implicarea lor în cadrul unor proiecte individuale și/ sau colective (granturi). Acestea se materializează în studii și volume de specialitate cu caracter sistematic, istoriografic, lexicografic. Prin prisma echivalării cercetării științifice cu creația artistică, motivarea doctoranzilor se poate face prin spectacole, concerte, expoziții ori alte activități specifice. Activitățile menționate creează premisele necesare unei integrări ulterioare în domeniul cercetării științifice sau creației artistice pentru majoritatea doctoranzilor care urmează această formă de specializare post-universitară.
2. Punct de vedere conceptual: Motivarea doctoranzilor pentru cercetarea științifică, în sensul vocațional al curiozității științifice sau al interesului pentru erudiție și creativitate, este destul de rară. Atât timp cât legea folosește *doctoratul* ca o obligație în promovarea academică (nu ca pe un criteriu de departajare în eventualitatea unui concurs de ocupare a postului) și, pe de altă parte, atât timp cât salarizarea cercetătorilor este neatractivă pentru munca lor, este deosebit de dificil de a face din studiile de doctorat un instrument veridic de valorificare națională a potențialului intelectual românesc. Cu toate acestea, menționăm implicarea doctoranzilor în granturi individuale sau colective.

1.2. Accesul doctoranzilor la proiecte de cercetare/ creație corespunzătoare tematicii abordate;

Accesul doctoranzilor la proiecte de cercetare/creație corespunzătoare tematicii abordate este, în principiu, nelimitat. El este posibil prin interfața diferitelor centre de cercetare științifică și creație artistică, prin departamentele de relații internaționale sau prin alte forme de organizare universitară. În mod concret însă, doar puține dintre

subiectele abordate se pretează la extrapolări semnificative, cu statut autonom în raport cu teza de doctorat propriu-zisă.

1.3. Accesul doctoranzilor la resurse de cercetare/ creație: documentare, laboratoare și infrastructură pentru investigații empirice, sprijin pentru publicare;

Toți doctoranzii au acces la resursele de documentare și diseminare și atelierele de creație artistică existente în universitățile noastre: biblioteci, mediateci, laboratoare multi-media și de înregistrări, săli de concerte, săli de spectacole, ateliere de creație, ateliere de proiectare, studiouri de filmare, platouri de televiziune, edituri.

1.4. Integrarea rezultatelor studiilor doctorale în comunitatea științifică/artistică prin publicații și prin accesibilizarea tezelor de doctorat.

Tezele pot fi consultate la bibliotecile universităților, iar rezumatul lor poate fi accesat fie de pe site-ul universităților, fie din revistele de specialitate. În prezent, multe teze de doctorat sunt publicate la editurile proprii ale universităților sau la alte edituri. Marea majoritatea a tezelor de doctorat sunt publicate sub forma unor lucrări de specialitate.

1.5. Mobilități europene și internaționale pe proiecte de cercetare/creație;

Mobilitățile doctorale pe cercetare sunt încă la început: două proiecte de cercetare la UNMB (2007, Leipzig și 2008, Graz).

1.6. Organizarea multicomponențială a cercetării doctorale: (a) cercetare fundamentală; (b) cercetare translațională; (c) cercetare aplicativă; (d) dezvoltare-inovare;

Organizarea multicomponențială a cercetării doctorale vizează cu precădere domeniile **cercetării fundamentale** și ale **cercetării aplicative**.

2.Finanțarea proiectelor de cercetare/ creație ale doctoranzilor

Finanțarea proiectelor de cercetare ale doctoranzilor se face de către CNCSIS. Finanțarea proiectelor de creație artistică se face de către universități, instituții de spectacol, fundații, institute culturale, sponsori.

3.Pregătirea doctoranzilor pentru diferite cariere post-doctorale

3.1 Cercetarea și cercetătorul post-doctoral: statut, finanțare etc.

Nu există deocamdată cercetare post-doctorală

3.2. Cariere alternative ale tinerilor doctori; relații cu lumea academică și cu lumea extra-academică.

Tinerii doctori în arte, arhitectură și educație fizică își dezvoltă alternativ cariere în instituții de spectacole (opere, filarmonici, teatre) în spații expoziționale, în studiouri de film și televiziune, în administrația centrală și locală, firme imobiliare, federații și cluburi sportive, în unități de învățământ (școli, licee, universități) și în mass-media (presa scrisă, radio, tv, cablu, case de producție).

3.3.Absorbția pe piața muncii a doctoranzilor; statutul doctorandului în mediul economic-social (ex. diferențe de salarizare, promovare etc.).

Statutul de doctorand, ca și obținerea titlului de Doctor, nu au, deocamdată, un impact vizibil asupra evoluției în carieră, în afara mediului universitar. În învățământul superior, statutul de doctorand permite accesul la titlul de lector, iar după obținerea titlului de Doctor, lectorul universitar are posibilitatea promovării - obținerea titlului de conferențiar și profesor universitar. Beneficiarii titlului de Doctor angajați, conform legislației în vigoare, pot primi un spor de 15% la salariu.

III. Inovații în studiile doctorale

1.1. Motivarea doctoranzilor pentru a ținti aplicații inovative ale activității de cercetare/creație, prin tehnologii și servicii aplicate în societate

Deși nu e specifică domeniilor în discuție, aplicația inovativă se poate realiza în cadrul doctoratului profesional artistic, la nivelul documentării, stocării, prelucrării de imagini prin mijloacele multimediale și digitale ce-și vădesc importanța în societatea contemporană în mai toate nivelurile de cunoaștere, printr-o permanentă meditație la nivelul formei de prezentare a activităților artistice (conceperea unui program de concert, de recital, a unui spectacol de teatru, cicluri de emisiuni radio-TV, modele mentale inovatoare, strategii de marketing artistic, etc), prin cercetarea unor noi tehnologii de filmare sau sisteme de iluminare, prin valorificarea descoperirilor doctorandului în Educație fizică, în asociații sportive, cluburi sportive, federații sportive și loturi sportive, în practici ce urmăresc creșterea performanțelor sportive.

Aceste activități pot conduce la creșterea recunoașterii și prestigiului profesional al doctorandului și, nu în ultimul rând, la posibile câștiguri financiare.

1.2. Pregătirea doctoranzilor pentru a implementa social rezultatele cercetării, în acord cu conceptul societății bazate pe cunoaștere, prin proiecte antreprenoriale (ex. start-up; spin-off etc.).

În domeniile Arte, Arhitectură și Urbanism, Educație Fizică și Sport, valorificarea experienței doctorale are un statut social aparte, care se reflectă în activitatea de cercetare, creație artistică sau performanță sportivă și în calitatea spectacolelor, filmelor, recitalurilor, concertelor și expozițiilor susținute ulterior. Departe de a fi o profesie, arta teatrală – cinematografică – muzicală - plastică, arhitectura, performanța sportivă implică o vocație - un mod de viață asumat.

1.3. Cooperări inter-disciplinare, inter-instituționale, internaționale

Există cooperări inter-disciplinare (UNAMB și UAUIM cu Universitatea București) și inter-instituționale între IOSUD-urile pe aceleași domenii din București, Cluj Napoca, Tg.Mureș, Timișoara și Iași. O cooperare internațională a realizat UNMB cu Universitatea din Huddersfield (Anglia)

1.4. Doctoratul profesional: relevanță pentru domeniu, avantaje și dezavantaje, posibilă structurare

Toate domeniile în discuție sunt străbătute de două nervuri complementare: *practica* și *teoria*. Considerăm că este un avantaj pentru domeniile noastre organizarea doctoratului profesional. Acesta oferă șansa ca tinerii artiști să poată accede mult mai ușor la cel de-al treilea ciclu de învățământ superior, doctoratul (fiind vorba de o aprofundare a specializării din primele două cicluri). Nu toate IOSUD-urile din domeniile artistice și nici IOSUD-urile, care au ca domeniu ED.Fizică, organizează doctoratul profesional. Pentru a oferi un posibil model de structurare, vom lua ca etalon doctoratul profesional propus de domeniul Muzică.

IOSUD-uri – Domeniul muzică –

A. Concurs de admitere (UNMB):

Doctorat cu frecvență:

Examen de competență lingvistică (pentru o limbă de circulație internațională);

a) Pentru direcția de cercetare „*interpretare muzicală*”:

- un microrecital reprezentativ de aproximativ 20 (douăzeci) de minute;
- probleme de istorie a muzicii și a stilurilor muzicale aplicate la repertoriul prezentat în microrecital (probă scrisă);
- prezentarea proiectului temei de doctorat (probă orală).

b) Pentru direcția de cercetare „*compoziție muzicală*”:

- prezentarea unei lucrări recente, interpretată în concert public (partitură, înregistrare audio / video);

- probleme de stilistică contemporană cu aplicabilitate la lucrarea prezentată (probă scrisă);
- prezentarea proiectului temei de doctorat (probă orală).

Doctorat fără frecvență:

Examen de competență lingvistică (pentru o limbă de circulație internațională);
Prezentarea temei propuse pentru teza de doctorat (probă orală).

Proba *Prezentarea temei propuse pentru teza de doctorat*, va cuprinde două componente:

1. Prezentarea și discutarea portofoliului artistic și / sau științific propriu al candidatului;
2. Prezentarea și discutarea temei propuse pentru teza de doctorat.

Pentru componenta 1, candidatul se va prezenta cu documente privind activitatea sa.

B. Programul de pregătire universitară (UNMB):

a. Pentru direcția de cercetare „*interpretare muzicală*”, disciplinele sunt:

1. Instrument / Canto / Dirijat
2. Muzică de cameră / Operă sau Lied oratoriu / Orchestră / Cor
3. Semiotică
4. Spectromorfie muzicală

b. Pentru direcția de cercetare „*compoziție muzicală*”, disciplinele sunt:

Discipline obligatorii:

1. Estetica formelor muzicale
2. Etnologie muzicală comparată

Discipline opționale:

- 1.a. Compoziție muzicală
- 1.b. Muzică media
- 2.a. Spectrofonomorfie muzicală
- 2.b. Fenomenologie muzicală de rit bizantin / gregorian
- 2.c. Muzicologie

C. Programul de cercetare științifică (UNMB)

a. pentru direcția *interpretare muzicală* prezentarea a minim 3 (trei) recitaluri sau înregistrări audio / video - de cel puțin 20 (douăzeci) min., însoțite de un argument teoretic scris de minim 15 (cincisprezece) pagini.

b. pentru direcția *compoziție muzicală* se prezintă 3 (trei) lucrări susținute în concert sau înregistrate audio / video, însoțite de un argument teoretic scris de minim 15 (cincisprezece) pagini.

D. Teza de doctorat axată pe creație și interpretare trebuie să cuprindă analiza științifică a performanțelor de creație sau interpretative ale autorului, cel puțin de nivel național, prezentate într-un excurs muzicologic de minim 100 (o sută) de pagini de text (30 – treizeci - rânduri / pagină, fără exemple, citate, anexe și bibliografie), precum și un concert / recital live sau înregistrat audio / video, respectiv o compoziție amplă prezentată în concert sau înregistrată audio / video.

IV. Dimensiunea socio-profesională a doctoranturii

1. Statutul doctoranzilor: contracte, drepturi, obligații;

Doctoranzii încheie un **Contract** cu IOSUD, în care sunt stipulate, pe lângă alte elemente, drepturile și obligațiile pe perioada studiilor doctorale.

2. Ocupații și surse de venit ale doctoranzilor;

Doctoranzii au, în marea lor majoritate, locuri de muncă stabile: sunt profesori la școli, licee sau universități, angajați ai radiourilor, televiziunii, filarmonicilor, teatrelor, birourilor de arhitectură, muzeelor, centrelor culturale, bibliotecilor, cluburilor sportive, federațiilor sportive, etc. Sursa de venit, în principal o constituie salariul, dar și venituri din alte colaborări.

3. Prioritatea studiilor doctorale în cadrul vieții profesionale și personale ale doctoranzilor;

Finalizarea studiilor doctorale constituie, pentru majoritatea doctoranzilor, o prioritate, având în vedere și faptul, deloc de neglijat, că promovarea în anumite funcții sau menținerea în anumite posturi este condiționată de titlul de doctor, ce constituie calificarea supremă.

4. Planificarea carierei și opțiunea pentru cariere de cercetare și/sau pe piața muncii (prin servicii inovative către comunitate)

Cariera de cercetare poate constitui o variantă pentru doctoranzii care au aplicat pentru doctoratul științific. Serviciile inovative către comunitate sunt apanajul tuturor deținătorilor de diplomă de doctor în Arte, deoarece spectrul preocupărilor lor în arealul social este extrem de divers, de la învățământ la instituții de spectacole, de la mass-media la artă publicitară.

5. Finanțarea și costul studiilor doctorale pentru doctoranzi

Finanțarea se face de la bugetul de stat conform normelor CNFIS. Doctoratul fără frecvență are modalități proprii de cuantificare stabilite de IOSUD. Cuantumul taxelor de admitere la doctorat, pentru examen, pentru referat, pentru prezentarea referatului la nivelul catedrei și cel de susținere a tezei de doctorat sunt stabilite în conformitate cu hotărârea Senatului Universității și cu metodologia aprobată în cadrul IOSUD-urilor.

Costurile studiilor doctorale constau în cheltuielile pentru documentare, redactare și susținere a tezei, iar pentru doctoratul profesional costurile specifice sunt preluate de instituții de profil (teatre, expoziții, fundații, instituții muzicale, case de producție, televiziuni).

V. Recomandări

1. Un cadru legislativ stabil pe durate mai mari de timp, astfel încât să se poată implementa măcar până la finele unui ciclu de învățământ o structură coerentă, iar apoi, pe parcursul experiențelor produse să poată fi identificate probleme și concepute soluțiile cele mai eficiente de optimizare – inclusiv prin apelul la avantajele de eficiență și rapiditate ale autonomiei universitare;

2. Un cadru legislativ rigid, doar în ceea ce privește calitatea doctoratelor, atât ca desfășurare, cât și ca produs și flexibil în rest, astfel încât fiecare domeniu (sau grup de domenii) să poată concepe formula de studii doctorale cea mai bine adaptată la specificul domeniului, abordat evolutiv;

3. Un cadru legislativ, care să stabilească pentru creația artistică un statut solid, fie prin stabilirea unor criterii de echivalență asemănătoare cu cercetarea științifică, fie prin asimilarea termenului de cercetare – research – și pentru creație, care astfel și-ar câștiga un loc binemeritat, alături de cercetare și inovare, în principalele obiective ale educației;

4. Necesitatea introducerii la toate IOSUD-urile din domeniile artistice și sportive, a doctoratului profesional cu posibilități de a accede și finaliza programul de studii doctorale, și pentru tineri, proaspăt absolvenți de master și pentru profesioniști cu notorietate artistică conferită de creațiile anterioare sau deținători de mare performanță sportivă;

Deocamdată s-a introdus doctoratul profesional doar în domeniile Muzică și Arte vizuale. Regulamentele acestui tip de doctorat, elaborate de IOSUD-urile care deja l-au pus în aplicare, prevăd un alt sistem de admitere, alcătuirea planurilor de învățământ din cadrul ciclului de pregătire universitar avansată, conform domeniului pentru care s-a organizat doctoratul profesional, precum și echivalențe practice pentru activitățile desfășurate de doctoranzi;

Una din cele mai mari piedici pentru care încă nu s-a organizat doctoratul profesional pentru domeniile Teatru și Cinematografie-media, a fost cea a provenienței

operei artistice originale a doctorandului, care urmează a fi obiectul analizei științifice. Opera este anterioară studiilor doctorale? Dacă este așa cum poate un tânăr absolvent de master, care nu a avut încă timp să producă o operă artistică de nivel național, să acceseze studiile doctorale? Dacă opera va fi creată în timpul studiilor doctorale apar mari probleme legate de finanțarea operei (spectacol de teatru, film), precum și de logistica necesară unei creații artistice de nivel național (în această situație probabil că o soluție ar fi încheierea de contracte cu instituții de spectacole sau cu case de producție sau posturi TV). Pe de altă parte, nu poate fi exclusă alternativa doctoratului de consacrare în domeniul artistic, care presupune pentru doctorand existența unei opere anterioare ciclului de studii doctorale, care urmează a fi supusă analizei. Soluțiile oferite de unele domenii (Muzică, Arte Vizuale) pot fi modele, dar nu pot fi aplicabile integral. În momentul de față este în lucru un posibil model de regulament pentru doctoratul profesional în domeniile Teatru și Cinematografie, media.

O altă problemă distinctă este cea a doctoratului profesional în domeniul Ed. Fizică și sport. În cadrul IOSUD ANEFS București și IOSUD FEFS Pitești, până în prezent nu au fost derulate programe pentru doctoratul profesional. Și în acest domeniu, alternativa doctoratului profesional este privită cu multă încredere, dar trebuie să fie găsite formele de organizare și mai ales formele de exprimare a excelenței profesionale și aspectul de inovare din realizările propuse spre analiză de către doctoranzi.

Domeniul Educație fizică și sport, ca de altfel toate domeniile universitare, este abordat din perspectivă practică și teoretică. Aspectele performanței sportive demonstrate în competiții de înalt nivel, mondial sau olimpic, ar putea constitui obiectul doctoratului profesional, așa cum aspectele teoretice demonstrate experimental constituie obiectul doctoratului științific.

În acest sens, în domeniul Ed. Fizică și sport, trebuie imaginat un model în care doctoratul profesional pune accent pe performanța sportivă, neeludând perspectiva teoretică despre aceasta, în timp ce doctoratul științific evidențiază teoria aplicată, luând ca suport indispensabil performanța sportivă.

În aprofundarea domeniului profesional sportiv se consideră că rolul îndrumătorului se poate defini ca cel de coach pentru doctorandul care dorește să-și valorifice experiența și performanța sportivă și sub aspectul recunoașterii universitare. Procesul de îndrumare este continuu, iar evaluarea doctoranzilor ar trebui să se

realizează periodic, prin sistemul de examene și referate, cărora să li se adaugă evaluările specifice legate de concursuri și competiții (parte integrantă a referatelor).

Pentru domeniul Educație fizică și sport, doctoratul profesional ar putea fi structurat după cum urmează:

A. Concurs de admitere

1. Examen de competență lingvistică (pentru o limbă de circulație internațională);
2. Prezentarea și discutarea portofoliului sportiv al candidatului (cu documente justificative – diploma, medalii, titluri);
3. Evaluarea nivelului de cunoaștere teoretică în domeniul educației fizice și sportului, al candidatului la doctorantură;
4. Prezentarea și discutarea temei propuse pentru teza de doctorat.

B. Programul de pregătire universitară

Pentru forma cu frecvență va cuprinde discipline obligatorii și opționale, conform planurilor de învățământ stabilite de fiecare IOSUD. Pentru forma fără frecvență programul poate include câte un referat pentru fiecare disciplină prevăzută, sau, după caz, o înregistrare a unei competiții la care au fost obținute rezultate remarcabile, însoțită de o argumentare teoretică a acestora.

C. Programul de cercetare științifică:

Va cuprinde cel puțin 3 înregistrări ale prestațiilor sportive cele mai importante, care au fost încununate cu rezultate de nivel mondial sau olimpic. Fiecare înregistrare va fi însoțită de un argument teoretic (Raport) care să evidențieze contribuția creativă și inovatoare a candidatului la obținerea performanței.

D. Teza de doctorat axată pe creație și performanță sportivă de nivel mondial sau olimpic trebuie să cuprindă analiza științifică a rezultatelor autorului, prezentate într-un format reglementat prin regulamentul specific acestui tip de doctorat. Lucrarea va fi însoțită de înregistrarea video a performanțelor descrise.

În concluzie, doctoratul profesional în domeniul Ed.Fizicăși sport poate deveni o formă adecvată de evaluare a excelenței în sport, care alături de doctoratul științific, va permite recunoașterea valorii profesionale pentru sportivii și antrenorii de excepție.

5. Asigurarea calității conducătorului de doctorat prin evaluari periodice riguroase și prin asumarea responsabilităților ce derivă din competențele fiecăruia.

Consultând lista tezelor de doctorat (vezi anexa), am putut constata că au existat uneori situații în care nu s-au aplicat prevederile regulamentelor IOSUD-urilor, potrivit cărora :

a.« *În momentul acceptării proiectului de cercetare se decide, dacă este cazul, înlocuirea conducătorului de doctorat inițial numit sau eventuala asociere a unui al doilea conducător, în cotutelă pentru asigurarea compatibilității între tema doctorandului și programul de cercetare al conducătorului de doctorat.* »

b. « *Pentru asigurarea calității studiilor doctorale conducătorii își vor preciza domeniul/domeniile de competență, acceptând numai teme ce corespund acestora. Structura comisiilor de admitere și de examene va respecta același principiu.* »

6. Condiția actuală a doctorandului nu este cea mai fericită, și din punct de vedere financiar-administrativ și din punct de vedere științific-profesional. Precaritatea condițiilor de existență, precum și incertitudinea statutului social nu conferă tinerilor doctoranzi confortul cel mai ridicat, absolut necesar pentru realizarea temei de cercetare. Nemulțumirile relevate de chestionare se referă și la inconsistența programelor de studiu, profilându-se o reformă imediată și absolut necesară și în spațiul conținutului studiilor universitare avansate (prin regândirea planurilor de învățământ pentru școala doctorală, care să cuprindă și activități didactice opționale, astfel încât fiecare doctorand să aibă parte de sprijin direct pentru tema sa de cercetare) și a activităților programului de cercetare.

Considerăm că punctele tari ale IOSUD-urilor din domeniile în discuție, sunt cele legate de implicarea doctoranzilor în viața universitară prin activități didactice, de creație și cercetare. În unele cazuri, cei mai merituoși doctoranzi bursieri sunt angajați ca și cadre didactice sau cercetători.

7. Pentru domeniul Arhitectură și urbanism, doctoratul profesional poate fi organizat cu caracter excepțional – acesta urmînd să fie acordat profesioniștilor cu mai multe creații într-adevăr deosebite (produsul de arhitectură este, în fapt, unul de masă), recunoscute la nivel național și/sau internațional, într-un anumit interval de timp („testul timpului”);

8. Existență o dorință unanimă pentru toți participanții la acest ciclu de învățământ - durata optimă pentru studiile doctorale să fie de 4 ani.

9. Se dorește extinderea și diversificarea oportunităților de integrare a doctoranzilor în proiecte de cercetare de anvergură națională și internațională, direct legată de dezvoltarea sistemului de mobilități internaționale pentru doctoranzi și conducători de doctorat.

Abrevieri folosite:

MUZICĂ

- UNMB** - Universitatea Națională de Muzică din București
AMGD – Academia de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca
UAGEI – Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași

ARTE VIZUALE

- UNArte** - Universitatea Națională de Arte din București
UAGEI - Universitatea de Arte „George Enescu” Iași
UAD– Universitatea de Arte și Design Cluj Napoca
FAD - din cadrul Universității de Vest Timișoara

TEATRU/ CINEMATOGRAFIE MEDIA

- UNATC** - Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L.Caragiale” din București
UAGEI – Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași
UATTg - Universitatea de Artă Teatrală din Târgu Mureș

ARHITECTURĂ/ URBANISM

- UAUIM** - Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București

EDUCAȚIE FIZICĂ și SPORT

- ANEFS** – Academia Națională de Educație Fizică și Sport

